Список використаних джерел:

1. Гетьман А. П., Шульги М. В. «Екологічне право» // Харків, 2009. – 328 с.
2. Електронний ресурс: http://pidruchniki.com/1543042255660/pravo/obyekti_subyekti_ekologichnogo_prava
3. Закон України «Про громадянство».
4. Закон України «Про охорону навколишнього природнього середовища».

Кербаль А.М.
студентка,
Миколаївський інститут права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМИ СПРОЩЕНОЇ МОДЕЛІ ПРИВАТИЗАЦІЇ ЗЕМЛІ В УКРАЇНІ

Згідно з Конституцією України, земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. Право власності на землю гарантується. Це право набувається і реалізується громадянами, юридичними особами та державою виключно відповідно до закону.

Як зазначає І. Ю. Сальман, приватизація земель як важлива складова формування засад ринкової економіки в Україні спрямована на розширення сфери застосування інституту приватної власності на землю. Вона виступає одним з головних чинників започаткування та розширення приватного сектора в усіх галузях економіки держави. Відповідно до земельного законодавства, приватизація земель фактично розпочалася із прийняттям Закону України «Про форми власності на землю» від 30 січня 1992 року № 2073-XII, яким поряд із державною запроваджена і приватна форма власності на землю [6, с. 560].

Поняття «приватизація земель» законодавчо не визначено, тому вважаємо за потрібно зазначити декілька основних підходів до визначення.

На думку М. В. Шульга приватизація земель являє собою сукупність здійснюваних суб'єктами приватизації дій та заходів які спрямовані на трансформацію форми власності земель, при якій відбувається перехід земельних ділянок з публічної (суспільної) власності, суб'єктами якої є держава та територіальні громади, у приватну власність фізичних та юридичних осіб [3, с. 89]. Приватизацію земельних ділянок прийнято розрізняти у широкому і вузькому аспектах.

У першому аспекті приватизацією вважається будь-який перехід земельних ділянок з публічної власності (державної або комунальної) до приватної власності громадянина або приватної юридичної особи. Прикладом такої приватизації може виступати, скажімо, продаж вільної від забудови земельної ділянки, яка перебуває в державній чи комунальній власності, суб’єкту для здійснення підприємницької діяльності.

Приватизація земель у вузькому розумінні полягає лише у переході права власності на земельну ділянку від держави чи територіальної громади до громадянина або приватної юридичної особи, якщо зазначена земельна ділянка вже знаходилася у користуванні цих суб’єктів. За загальним правилом, ця приватизація здійснюється на безоплатній основі [2, с. 195].

У теорії земельного права прийнято виділяти різні моделі приватизації земельних ділянок. З урахуванням сучасного стану земельного законодавства доцільно виділяти такі моделі, або процедури приватизації земельних ділянок:

• повну модель (процедуру) – приватизацію земельних ділянок із земель запасу;

• спрощену модель (процедуру) – приватизацію земельних ділянок, що були раніше надані в користування особам, що бажають їх приватизувати (заявникам);

• ускладнену модель (процедуру) – приватизацію земельних ділянок, що перебувають у власності або користуванні інших осіб (не заявника);

• приватизацію земельних ділянок колективами громадян;

• приватизацію земельних ділянок для ведення сільського господарства [4, с. 161].

Сам порядок здійснення «спрощеної» моделі передбачений Земельним кодексом України. Так, згідно ч. 1 ст. 118 громадянин, зацікавлений у приватизації земельної ділянки, яка перебуває у його користуванні, подає заяву до відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування, який передає земельні ділянки державної чи комунальної власності у власність відповідно до повноважень, визначених статтею 122 ЗКУ. У разі якщо земельна ділянка державної власності розташована за межами населених пунктів і не входить до складу певного району, заява подається до Ради міністрів Автономної Республіки Крим.

Рішення органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо приватизації земельних ділянок приймається у місячний строк на підставі технічних матеріалів та документів, що підтверджують розмір земельної ділянки [1].

У науці земельного права виділяють наступні проблеми реалізації «спрощеної» моделі приватизації землі.

По-перше, це розмежування випадків застосування та самої процедури приватизації норм, які стосуються безоплатної приватизації. Ст. 116 ЗКУ розрізняє приватизацію «земельних ділянок, які перебувають у користуванні громадян» (п.»а» ч. 3) і «одержання земельних ділянок із земель державної і комунальної власності в межах норм безоплатної приватизації» (п.«в» ч. 3). Так само, розділяються відповідні процедури у ст. 118 ЗКУ.

Вважаємо, що це свідчить про намір законодавця не поширювати на «спрощену процедуру» норми безоплатної приватизації, принаймні у випадках, коли земельна ділянка була надана свого часу у користування в межах існуючих на той момент норм. Такий підхід дозволяє вирішити й іншу проблему (див. вище) – приватизації таких ділянок дійсно у спрощеному порядку [5, с. 31].

Разом із тим, у правовій доктрині висловлюються підходи, за якими норми безоплатної приватизації поширюються і на спрощену процедуру приватизації.

По-друге, через різноманітність підходів та законодавчих норм, ще регулювали питання оформлення документально право користування землею, особа не завжди має «технічні матеріали та документи», які необхідні для початку процедури [5, с. 32].

По-третє, на нашу думку важливу роль грає проблема бюрократичності процедури. Процедура приватизації земельних ділянок складається із багатьох

стадій, її проходження залежить від багатьох органів. Через таку побудову вона є тривалою, при цьому тривалість та складність процедури не забезпечує законності та обґрунтованості прийнятого рішення.

Приватизація може бути заблокована органами державної влади та місцевого самоврядування на будь-якому етапі, і заявник практично позбавлений ефективних правових засобів захисту свого права на приватизацію земельної ділянки, проголошеного законом. Через численність стадій процедури будь-яке оскарження дій чи бездіяльності лише призводить до подальшого затягування.

Отже, можемо стверджувати, що процес розвитку приватної форми власності на землю є складним і неоднозначним. Саме через велику кількість змін та підходів до приватизації в Україні викликає складнощі при реалізації права на приватизації землі. Саме тому нормативна база потребує уточнення та усунення недоліків в цьому питанні.

Список використаних джерел:

1. Земельний кодекс України: прийнятий 25 жовтня 2001 року № 2768-III 92 // Електронний ресурс. – Режим доступу: http//zakon1.rada. gov.ua
2. Грабар Г.М. Актуальні правові питання приватизації земельних ділянок, що перебувають у користуванні громадян [Електронний ресурс] / Г.М. Грабар // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. – 2014. – Вип. 36. – С. 194-204.
3. Земельне право України: Підручник / М.В. Шульга (кер. авт. кол.), Г.В. Анісімова, Н.О. Багай, А.І. Гетьман та ін.; За ред. М.В. Шульги. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 368 с.
4. Земельне право України: Навчальний посібник / А.М. Мірошниченко. – К.: Алерта, ЦУЛ, 2011. – 678 с.
5. Новаковська І. Проблеми реалізації права приватної власності на землю / І. Новаковська // Землевпорядній вісник. – 2015. – № 4. – С. 30-32.
6. Сальман І.Ю. Історико-правові аспекти приватизації землі в Україні / І.Ю. Сальман // Форум права. – 2009. – № 3. – С. 560-563.

Лаврикова Н.С.
студентка,
Науковий керівник: **Туєва О.М.**
кандидат юридичних наук, доцент,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Аграрне законодавство є найбільш динамічною галуззю національного законодавства, оскільки предмет правового регулювання становлять суспільні відносини, які постійно змінюються. Законодавець постійно вносить до них зміни відповідно до розвитку аграрних відносин. Сучасне аграрне законодавство становить собою великий масив нормативно-правових актів, яке не зорієнтоване на послідовне утвердження й забезпечення прав і свобод селянина, створення належних правових передумов реформування аграрних інститутів. Тому в сучасних умовах особливої актуальності набувають